

RAZVOJ
POMEMBNEJŠIH
DEJAVNOSTI
OZS

OD MUENCHNA DO BRUSLJA

OZS je že leta 1993 postala pridružena članica Evropskega združenja obrtni in malih ter srednjih podjetij UEAPME. Aprila 2004 je ob bučnem aplavzu udeležencev 3. vrha te organizacije postala tudi njena polnopravna članica

Tudi v časih, ko je imela slovenska obrt še dovolj dela na skupnem jugoslovanskem trgu, so se nekateri najbolj ambiciozni obrtniki pogumno podajali na tuje, pa tudi obrtna zbornica je bila pogosto gost sorodnih obrtnih zbornic v tujini. Na teh srečanjih se je veliko naučila, tako pridobljena spoznanja pa je nato s pridom prenašala v domovino. Po osamosvojitvi se je potreba po širjenju trgov za slovenske obrtnike (zlasti v zahodno in jugovzhodno Evropo) in prenašanju tujih, pozitivnih izkušenj k nam še povečala, zato se je mednarodna dejavnost OZS še okrepila. Sodeluje z mnogimi zbornicami po Evropi in Balkanu in je aktivna članica Evropskega združenja obrtni, malih in srednjih podjetij (UEAPME).

Dragocena bavarska pomoč

Poglavje zase je sodelovanje slovenske obrtniške organizacije in Obrtne zbornice za Muenchen in Zgornjo Bavarsko. Začelo se je že sredi sedemdesetih let; že tedaj so slovenski obrtniki

“Gospodarska politika v reformnih državah srednje in vzhodne Evrope - spodbujanje razvoja malih in srednjih podjetij z ustreznimi politikami”, mednarodna konferenca UEAPME in OZS (aprila 1998 na Bledu).

tudi sodelovali na raznih sejnih v Muenchnu, stiki pa so se močno okrepili v začetku osemdesetih let. Muenchenska zbornica je slovenski obrtni zagotovila stalno mesto na pomembnih obrtnih sejnih v bavarski prestolnici. Delegacije tedanje Zveze obrtnih združenj Slovenije so kar pogosto hodile v Muenchen - in se vračale obogatene s številnimi novimi spoznanji in izkušnjami, ki so jih s pridom izkoriščale doma - pri graditvi mednarodnega obrtnega sejma v Celju, pri posodobitvi in reorganizaciji strokovne službe obrtniške organizacije, pri ustanavljanju strokovnih sekcij, pri prenavljanju poklicnega izobraževanja, pri graditvi obrtnih con ... In najpomembnejše: na Bavarskem je slovenska obrtniška organizacija pravzaprav spoznala, kakšna bi morala biti njena vloga in moč v dialogu z državo. Opogumljena s tistim, kar je videla na Bavarskem, se je začela bolj odločno zoperstavljanje oblasti in se javno potegovati za obrtniške zahteve. Vsa ta spoznanja so se leta 1994 uspešno združila v obrtnem zakonu, ki ga je slovenska obrtna zbornica pripravila po nemškem vzoru.

Sodelovanje slovenske in bavarske obrtni pa je bilo vseskozi pomembno tudi za državo Slovenijo. Številna srečanja obrtnikov obeh strani - bodisi v Muenchnu, Ljubljani ali Celju - so bila pogosto priložnost tudi za srečanja bavarskih in slovenskih politikov, ki so se pogovarjali o širitvi gospodarskega in siceršnjega sodelovanja med državama. Vse to je bila odlična promocija Slovenije. Zlasti po osamosvojitvi so bili sejmski nastopi in številni pozitivni članki o Sloveniji in njeni obrtni v bavarskem časopisu še kako dragoceni, saj so uspešno premagovali negotovost, s katero so nemški poslovneži zaradi bližine vojne na Balkanu gledali na Slovenijo.

Enega vrhuncev je sodelovanje med slovenskimi in bavarskimi obrtniki doseglo konec leta 1992, ko je nemška vlada na pobudo muenchenske obrtne zbornice v okviru svojega projekta SEQUA (pomoč obrtni v novih demokratičnih državah) slovenski obrtni odobrila za leti 1993 in 1994 za več kot dva milijona mark “pomoči za samopomoč” - predvsem za izgraditev takšne obrtne zbornice, da bo lahko še bolj učinkovito pomagala svojim članom. OZS je nemško pomoč porabila zelo pametno: približno polovica denarja je namenila za izgrad-

njo svojega poslovno-informacijskega sistema Info-Handy (z računalniki, programi, opremo in znanjem je opremila tudi vse območne zbornice), drugo polovico pa je usmerila v priprave na uvajanje mojstrskih izpitov ter v opremo učnih centrov v nekaterih poklicnih šolah po Sloveniji. Nemška vlada, ki je vseskozi nadzorovala izvajanje projekta, je bila zelo zadovoljna z načinom, kako je OZS porabila njen denar, zato ji je v naslednjih letih še večkrat pomagala.

Memorandum o "obrtni brez meja"

V letih po osamosvojitvi so napredovali tudi stiki z nekaterimi drugimi obrtnimi zbornicami, na primer z obrtno zbornico za pokrajino Hessen v Nemčiji, z Obrtno zbornico Hrvaške, Zvezo obrtnikov Madžarske; s slednjima je OZS - enako kot že prej z bavarsko obrtno zbornico - podpisala sporazuma o partnerskem sodelovanju. Dokaj dobro je sodelovala tudi z obrtnimi zbornicami iz Avstrije (posebej graško in celovško, pa tudi s Centralno gospodarsko zbornico Avstrije). V zadnjih letih je navezala še tesne stike z obrtniškimi organizacijami iz Francije (Bretanja), Italije (Novara, Slovensko deželno gospodarsko združenje iz Trsta), Belgije (UNIZO), Bosne, Finske, Češke, Slovaške ...

Srečanja med vsemi omenjenimi zbornicami so bila in so še dokaj pogosta. Skoraj zagotovo se njihova vodstva srečajo na Mednarodnem obrtnem sejmu v Celju, pa tudi med letom.

Ob praznovanju svoje 35-letnice, novembra leta 2004, je OZS z obrtnimi organizacijami iz Italije, Avstrije, Francije, kantona Tuzla v BiH, Belgije in Slovaške podpisala memorandum o skupni podpori obrtni in podjetništvu. Zavezale so se, da bodo svoje sodelovanje usmerjale predvsem v izboljšanje poslovnega okolja za obrt in mala podjetja ter skrbele za intenziv-

nejšo izmenjavo informacij, izkušenj in »dobre prakse«. Vse to naj bi tudi okrepilo poslovne stike med člani teh organizacij, ki lahko odtlej, kadar so v tujini, vedno poiščejo pomoč tamkajšnje zbornice. Uresničitev vizije o "obrtni brez meja" pa bo zagotovo spodbudila tudi uvedba evropske kartice Obrtnik, ki jo snuje Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije. V tem procesu igra slovenska obrtniška organizacija pomembno vlogo, saj je nekakšen most med starimi članicami unije in novimi ter tistimi, ki v unijo šele vstopajo.

Odlični odnosi z zgornjebavarsko obrtno zbornico se nadaljujejo. Njen predsednik Heinrich Traublinger je reden gost OZS; na sliki je s tedanjim predsednikom OZS Miroslavom Klunom na enem izmed delovnih srečanj.

Obrtni zbornici Slovenije in Muenchna oz. Gornje Bavarske družijo dolgoletno, prijateljsko sodelovanje. Leta 1990 sta zbornici podpisali dogovor o partnerstvu, julija leta 1995 pa je slovenski predsednik Milan Kučan zgornjebavarski obrtni zbornici podelil visoko državno odlikovanje za zasluge pri razvoju slovenske obrtni in uveljavitvi Slovenije. Na sliki (z listinama) sta tedanja predsednik in sekretar te zbornice Heribert Spaeth in Heinrich Strasser v družbi tedanjega gospodarskega ministra dr. Maksa Tajnikarja in predsednika oz. podpredsednika OZS.

Brošura OZS "Izvajanje nove zakonodaje in vključevanje enot malega gospodarstva v Evropsko unijo" (1997)

Brošura "Program pomoči podjetjem", ki jo je OZS pripravila skupaj s še nekaterimi obrtnimi zbornicami v Evropi

OZS seveda ves čas dobro sodeluje tudi s tujimi diplomatskimi predstavništvi v naši državi in našimi v tujini. Posebej kaže omeniti njene tesne odnose s slovensko misijo v Evropski uniji v Bruslju (predhodnico slovenskega veleposlanštva v Evropski uniji; ob otvoritvi misije je OZS pripravila uspelo razstavo domače in umetnostne obrti). Podobno razstavo je konec leta 2004 pripravila tudi v slovenskem veleposlanstvu v Haagu na Nizozemskem.

Za lažje in učinkovitejše nastopanje v tujini je izdala kar nekaj publikacij (zadnja leta tudi zgoščenk) o stanju obrti v Sloveniji ter predstavitveni katalog obrtnega zborničnega sistema v več tujih jezikih. Za člane, ki so začeli po letu 1990 množično iskati njeno pomoč tudi na področju zunanje trgovine, pa je pomembno tudi to, da je ustanovila službo za mednarodne odnose. Njeni predstavniki so tudi člani mnogih gospodarskih in vladnih delegacij oziroma meddržavnih komisij za gospodarsko sodelovanje.

Članica evropskega združenja obrti

Teden dni pred uradnim vstopom Slovenije v Evropsko unijo (1. maja 2004) je Obrtna zbornica Slovenije na 3. vrhu Evropskega združenja obrti in malih podjetij UEAPME v Luksemburgu postala polnopravna članica te krovne organizacije, ki združuje dvanajst milijonov evropskih obrtnikov in malih podjetij. Že pred tem je bila enajst let (od konca leta 1993) njena pridružena članica. Predstavniki obrtnikov iz vse Evrope so njeno polnopravno članstvo pozdravili z navdušenim aplavzom, tudi zaradi aktivnosti, po kateri je OZS kot ena najmanjših, vendar še zdaleč ne najmanj aktivnih članic tega velikega združenja, zaslovela med svojim enajstletnim pridruženim članstvom.

OZS se redno udeležuje večine pomembnejših srečanj te krovne organizacije evropskih obrtnikov. Skupaj z njo je izvedla že štiri mednarodne konference: "Slovenska obrt na poti v Evropo" (junija 1994 v Ljubljani), "Gospodarska politika v reformnih državah srednje in vzhodne Evrope; spodbujanje razvoja malih in srednjih podjetij z ustrezno politiko" (aprila 1998 na Bledu), 4. vrh UEAPME (aprila 2004 v Portorožu) in spomladi leta 2008 – v času slovenskega predsedovanja Evropski uniji – evropsko konferenco o odpravljanju administrativnih ovir v malih in srednje velikih podjetjih, na kateri je bila Slovenija prikazana kot svetel vzor, kako je mogoče učinkovito zmanjševati tovrstne ovire.

Najprej je treba pomisliti na male

Že na tretjem vrhu evropske organizacije UEAPME so udeleženci, med njimi tudi predstavniki OZS (podpredsednik skupščine OZS **Viktor Barlič**, generalni sekretar **dr. Viljem Pšeničny** in njegov namestnik **Pavel Sedovnik**), podprli memorandum o zahtevah evropske obrti in malih podjetij do evropskih poslancev in komisije, v katerem je evropska obrt zahtevala korenito spremembo v filozofiji unije. Ob dejstvu, da je v EU prek 99 % malih in srednje velikih podjetij, ki zaposlujejo med 60 in 70 odstotkov vseh ljudi, je napačno, so poudarili na 3. vrhu UEAPME, da odločanje temelji na potrebah nekaj velikih podjetij. Če želi Evropa rešiti svoje gospodarske težave, mora nujno spremeniti svoj način razmišljanja, evropski parlament in komisija pa morata biti še posebej pozorna do malih in srednjih podjetij, predvsem pa do mikro podjetij. Osnovni princip mora postati »*mislimo najprej na male*«, ki bi se ga morale držati vse evropske institucije, pa tudi vlade posameznih držav članic. Še zlasti pa

OZS odlično sodeluje z mnogimi obrtnimi zbornicami po Evropi. 16. novembra 2004 je s sedmimi podpisala memorandum o skupni podpori obrti in podjetništvu. Z nekaterimi je listine o sodelovanju podpisala že prej; z Obrtno zbornico Hrvaške že leta 1992 (na sliki).

bo ta način moral prevladati pri sprejemanju zakonodaje, ki mora biti prijazna do malih in srednje velikih podjetij. Za velika podjetja pa naj se v zakonodaji delajo izjeme le, kadar je to res potrebno.

Okoli teh osnovnih zamisli se je kar nekaj let vrtela razprava v telesih Evropske unije. Veliko gospodarstvo je namreč uspešno zaustavljalo sprejetje ustrezne direktive, zato je morala UEAPME napeti vse sile – aktivno pa je seveda sodelovala tudi OZS – da je unija sredi leta 2008 vendarle sprejeta Akt o malih podjetjih, ki ima teže direktive. Odslej spodbujanje obrti in podjetništva v EU ni več »stvar dobre volje politikov«, ampak morajo vlade držav članic vsebino akta vgraditi v nacionalne zakone ter se nasploh ravnati po njegovih načelih. Ker gre za prvi dokument na evropski ravni, ki združuje vsa pričakovanja unije na področju obrti in podjetništva v naslednjih desetletjih »pod eno streho«, ga nekateri imenujejo kar »evropska podjetniška ustava«.

Akt je tako po vsebini kot tudi obliki precej podoben zahtevam slovenske obrti in podjetništva; nekateri naslovi poglavij so v obeh dokumentih celo enaki, vsebuje pa tudi precej predlogov OZS. Na nje predlog se je tako v aktu znašlo tudi zelo pomembno določilo, da plačilni roki v uniji praviloma ne bi smeli biti daljši od 30 dni in da lahko vlade sprejemajo tudi predpise, ki posamezne dejavnosti obravnavajo različno, kar pomeni, da lahko za mala podjetja veljajo določene ugodnosti. Sicer pa akt med drugim določa tudi deset temeljnih načel Evropske unije na področju obrti in podjetništva. To so: 1. Ustvariti okolje, v katerem bodo podjetniki in družinska podjetja lahko uspevali in bo podjetništvo nagrajeno. 2. Zagotoviti, da bodo poštene podjetniki v stečaju kmalu dobili novo priložnost. 3. Postaviti pravila v skladu z načelom „mislimo najprej na male“. 4. Zagotoviti odziv javnih uprav na po-

trebe malih in srednje velikih podjetij. 5. Prilagoditi orodja javne politike potrebam malih in srednje velikih podjetij: olajšati sodelovanje teh podjetij pri javnih naročilih in boljše izkoriščanje možnosti državne pomoči za ta podjetja. 6. Olajšati dostop malih in srednje velikih podjetij do financiranja in razviti pravno in poslovno okolje za zagotovitev pravočasnega plačevanja gospodarskih poslov. 7. Pomagati malim in srednjim podjetjem, da bodo bolje izkoristila priložnosti, ki jih ponuja enotni trg. 8. Spodbuditi nadgrajevanje znanja v malih in srednje velikih podjetjih in vse oblike inovacij. 9. Omogočiti malim in srednje velikim podjetjem, da bodo izzive okolja spremenila v priložnosti. 10. Spodbuditi in podpreti mala in srednje velika podjetja, da bodo izkoristila rast trgov.

Raziskava, ki jo je UEAPME opravila sredi leta 2009, je pokazala, da Slovenija pri uresničevanju načela »mislimo najprej na male« napreduje zelo hitro, saj se je med članicami unije uvrstila na visoko četrto mesto – tudi zahvaljujoč dobremu sodelovanju OZS in pristojnih ministrstev pri skupnem snovanju predpisov.

Odlična priložnost za srečanje obrtnih zbornic iz različnih držav je vsakoletni obrtni sejem v Celju. Na letošnjem so se srečali in izmenjali izkušnje predstavniki kar 14 zbornic iz Evropske unije in jugovzhodne Evrope.

Spomladi leta 2008 – v času slovenskega predsedovanja Evropski uniji – je OZS gostila evropsko konferenco o odpravljanju administrativnih ovir v malih in srednje velikih podjetjih. Slovenija je bila prikazana kot svetel vzor, kako je mogoče učinkovito zmanjševati tovrstne ovire.